

علامه دوانی

اسوه پژوهش و تبلیغ

محمد تقی ادهم نژاد

تولد و کودکی

علامه دوانی در تاریخ ۵ مهر سال ۱۳۰۸ شمسی مصادف با ۲۳ ربیع الثانی ۱۳۴۸ قمری در روستای «دوان» از توابع شهرستان کازرون استان فارس زاده به جهان هستی گشود. دوان زادگاه حکیم نامدار و بلند آوازه ایران جلال الدین دوانی است که شرح حال وی به دست توانمند همین فرزانه به نگارش در آمده است. استاد علی دوانی دوران کودکی را در زادگاهش

۱. ر.ک: نقش وعظ و خطابه در تاریخ معاصر ایران، مجله باد، بنیاد تاریخ انقلاب اسلامی ایران، ۱۳۸۴، ش. ۷۸، ص. ۲۳۱.

علامه فقید حاج شیخ علی دوانی ^{علیه السلام} عالمی نامدار و آگاه، پژوهشگری پر تلاش و واعظی موفق و تأثیرگذار در دوران معاصر ^۱ بود که همه عمر گرانقدر خویش را صرف تحقیق، تألیف، احیای نام و آثار بزرگان، ثبت وقایع تاریخی به ویژه تاریخ انقلاب اسلامی، و تبلیغ و نشر حقایق و معارف اسلامی نموده، و در این راه، آثار و برکات علمی و معنوی فراوانی از خویش به یادگار گذاشت. در این مقال مروی هر چند گذرا بر زندگانی و آثار سبز او خواهیم داشت.

۵. میرزا احمد اردبیلی؛
 ۶. میرزا کاظم تبریزی؛
 ۷. میرزا علی فلسفی تنکابنی؛
 ۸. شهید محراب سیدasadالله
مدنی رهنما!

استاد دوانی به مدت چهار سال در نجف اشرف ماند و از فضای معنوی و اساتید و فرزانگان برجسته علمی آن دیار کسب فیض نمود؛ هر چند از اوضاع نابسامان آن روز حوزه نجف ناخشنود بود.

وی در این باره می‌نویسد: «فراموش نمی‌کنم وقتی در سن ۱۵ سالگی با یک دنیا شور و شوق به حوزه مقدس علمی نجف اشرف رفتم و مشغول تحصیل شدم، مشاهده وضع حوزه و عدم نظم و انصباط و نبودن امتحان که موجب می‌شد عمر ۹۰ درصد طلاب جوان بیهوده تلف شود، چنان افسرده و خسته و ناراحت

۱. شرح حال فرزانگان ساد شده، در «گنجنه دانشمندان»، تأثیف محمدشریف رازی چاپ امید، ق، ۱۳۷۰ ش و «گلشن ابرار»، تهیه و تدوین جمعی از پژوهشگران پژوهشکده علمی کاربردی باقر العلوم، قم، زمستان ۱۳۸۵ ش آمده است.

سپری نمود و آن گاه در سن ۷ سالگی از موطن خود به آبادان نزد ارحام و خویشان که در آنجا ساکن بودند رفته و دروس ابتدایی و مقدماتی را در آبادان فراگرفت و آن گاه در سن ۱۵ سالگی وارد حوزه علمیه نجف اشرف شد.

تحصیل در نجف اشرف

استاد علی دوانی در سال ۱۳۲۳ شمسی در اوج زعامت دینی حضرت آیت الله العظمی حاج سید ابوالحسن اصفهانی (متوفای ۱۳۶۵ قمری) وارد حوزه علمیه نجف اشرف شد و مورد توجه و عنایت مخصوص آن بزرگوار قرار گرفته و در مدرسه «شرابیانی» سکنی گزیده و مشغول تحصیل علوم دینی در آن حوزه کهنسال گردید و مقدمات و مقداری از سطح رانزد جمعی از فرزانگان نامدار و برجسته آن دیار به خوبی فراگرفت.

اساتید وی عبارتند از حجج اسلام و آیات بزرگوار:

۱. شیخ محمد علی افغانی؛
۲. شیخ علی آقا نجفی کاشانی؛
۳. شیخ محمد رضا طبسی؛
۴. میرزا عبدالحسین خراسانی؛

- علمیه قم عبارتند از آیات بزرگوار:
۱. میرزا علی مشکینی؛
 ۲. حاج شیخ محمد فاضل لنکرانی؛
 ۳. شهید بزرگوار حاج شیخ محمد صدوقی یزدی؛
 ۴. حاج شیخ محمد لاکانی گیلانی؛
 ۵. حاج شیخ عبدالجود اصفهانی؛
 ۶. حاج شیخ مرتضی حائری یزدی؛
 ۷. سید شهاب الدین مرعشی نجفی؛
 ۸. سید محمد باقر طباطبایی سلطانی؛
 ۹. حاج سید رضا صدر؛
 ۱۰. حاج شیخ محمد فکور یزدی؛
 ۱۱. حاج شیخ محمد زاهدی قمی؛
 ۱۲. علامه سید محمد حسین طباطبایی^۲ صاحب تفسیر المیزان

می کرد که هنوز خاطره تلخ آن آزارم می دهد. [البته] در همان موقع دانشمندان و نوابغی امثال آیات شیخ محمد حسین کاشف الغطا، شیخ محمد رضا مظفر، شیخ عبدالحسین امینی و... وجود داشتند و مرجعی بزرگ همچون آیت الله آقا سید ابوالحسن اصفهانی داشتیم و دهها نفر دیگر از علمای متفکر و متحرک؛ ولی رکود و بی نظمی عمومی روحانیت همه چیز و کار بزرگ اینان را تحت الشاعر قرار داده بود و چه رنج درداوری!«^۱

مهاجرت به ایران

علامه دوانی در سال ۱۳۲۸ شمسی به خاطر کسالت به کشور بازگشت و در همان سال در جریان سفر تبلیغی به نهاوند با دختر مرحوم آیت الله آقا احمد آل نهاوندی از احفاد علامه ملام محمد باقر وحید بهبهانی وصلت نمود و آن گاه وارد حوزه علمیه قم گردید و سطوح متوسطه و عالی و نیز دروس حکمت و تفسیر را نزد اساتید فرزانه حوزه قم به خوبی فراگرفت. اساتید نامدار وی در حوزه

۱. نهضت روحانیون ایران، مرکز استناد انقلاب اسلامی، تهران، ۱۳۷۷ش، ج ۹ و ۱۰، ص ۳۴۸، با اندکی دخل و تصرف.
۲. شرح حال اغلب فرزانگان یاد شده، در

تبليغى داشت و سخنان و منابر وي همواره مورد استقبال گرم مردم به ويزه جوانان مسلمان قرار گرفته بود. از ويزگيهای منابر استاد دوانی عبارت است از: شيريني و حلاوت، ساده و روان بودن، عدم استفاده از جملات و کلمات غامض، تکيه بر حدیث و تاریخ اسلامی و....

همین شیوه، تأثیرات فراوانی بر نسل جوان داشت و می‌توان گفت که او توانست نسل متدين و آگاهی را تربیت نماید. هنوز مردم آبادان و خرمشهر سخنان مرحوم دوانی را در ایام ملي شدن صنعت نفت که در جهت بیداری آنان سهم به سزاگی داشت، از ياد نبرده‌اند. و نیز منابر افشاگرانه وي در شهرهای مختلف به ويزه در قم، ورامین، تهران، اصفهان و... عليه مفاسد رژیم پهلوی در خاطره‌ها باقی مانده است. انتقادات کوبنده و مؤثر

قدس الله اسرارهم.
اساتید درس خارج

علامه دوانی بعد از اتمام دروس سطح و استوار نمودن مبانی علمی خود، وارد جلسات درس خارج فقه و اصول جمعی از آیات عظام قم گردیده و از خرمن بیکران علم و معنویت آنان خوش چینی نمود، که عبارتند از:

۱. حضرت آیت الله حاج سیدحسین طباطبائی بروجردی؛
 ۲. حضرت آیت الله العظمی امام خمینی؛
 ۳. حضرت آیت الله العظمی حاج سیدمحمد محقق داماد؛
 ۴. حضرت آیت الله العظمی حاج سیدمحمد رضا گلپایگانی.
- در عرصه منبر و خطابه**

علامه دوانی یکی از نام اوران عرصه تبلیغ و منبر به شمار می‌آید و نام وي در ردیف خطبا و عاظ شهیر و نامدار ایران اسلامی به ثبت رسیده است.^۱ معظم له بعد از ورود به ایران و همگام با تحصیل و پژوهش، در اغلب شهرستانهای ایران و برخی از کشورهای حاشیه خلیج فارس فعالیت

مجموعه «گلشن ابرار» و «ستارگان حرم» تألیف گروهی از محققان حوزه علمیه قم آمده است.
۱. گفتار و عاظ، محمدمهدی تاج لنگرودی واعظ، چاپ زهره، تهران، ۱۳۴۸، ش، ج ۱، ص ۱۶۴-۱۷۴.

ایران قرار گرفت.^۲ استاد دوانی از مؤسسین آن مجله و نیز عضو هیئت تحریریه آن به شمار می‌آمد و نیز مقالات سودمند وی تحت عنوان «مفابر اسلام» و «دانستهای ما» چاپ و منتشر می‌گردید. استاد دوانی علاوه بر مجله مکتب اسلام، مقالات علمی و دینی خود را در روزنامه‌های «ندای حق» و «وظیفه» به چاپ رسانده است. و نیز از جمله کارهای فرهنگی ایشان تدریس «رجال و تراجم» در مؤسسه «دارالتبیغ اسلامی قم» به مدت شش سال است که وی از مدرسین و نیز از اعضای اصلی این مؤسسه به شمار

می‌رفت. از دیگر کارهای فرهنگی معظم له می‌توان به «تأسیس انجمن قائم» با همکاری دو تن از فضلای حوزه اشاره کرد، که آشنایی نسل جوان و متدين با عقاید و معارف مهدوی در سرلوحة این انجمن قرار داشت.

وی در منابر علیه رژیم ستم شاهی باعث گردید تا وی توسط ساواک ممنوع المنبر و به دنبال آن ممنوع الخروج گردد، و بارها به شهربانی و ساواک احضار و زندانی شود.^۱

استاد دوانی سخنرانیهای فراوانی در کشورهای غربی داشته است و نیز سخنرانی وی در همایشها، کنگره‌ها و بزرگداشت‌های داخلی و بین‌المللی به مناسبهای مختلف، همگی به ثبت رسیده است. منابر و روشهای خوانی این شاگرد مخلص مکتب امام صادق علیه السلام تا آخرین لحظات عمر شریف‌ش ادامه داشت.

فعالیتهای فرهنگی

استاد دوانی قلم روانی داشت. او با همکاری جمعی از فضلای آن زمان؛ همانند آیات عظام مکارم شیرازی، موسوی اردبیلی، جعفر سبحانی، نوری همدانی و ..., مجله «درسهایی از مکتب اسلام» را در سال ۱۳۳۷ شمسی در حوزه علمیه قم تأسیس کردند که مطالب دینی و علمی مجله در خور فهم نسل جوان به طرز جالبی انتشار و مورد استقبال گسترده عموم طبقات

۱. بنگرید به عنوان نمونه: نهضت روحانیون ایران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی، تهران، ۱۳۷۷ ش، ج ۵ و ۶، ص ۲۶۵-۲۷۳.
۲. برای اطلاع بیشتر از مجله مکتب اسلام ر.ک: گنجینه دانشمندان، ج ۲، ص ۳۲۰-۳۲۱.

واقعی این سلسله می‌باشد. چه مردان بزرگ و علمای عالی قدری داشته‌ایم که زحمتها کشیده و به مردم و اجتماع خدمتها نموده و در شرایط سخت دامن همت به کمر زده و کشته طوفان زده مسلمین را از غرقابهای وحشتناک نابودی به ساحل نجات رهبری نموده‌اند؛ ولی چون این حقایق به قلم نیامده و به زبان روز نگارش نیافته است، جز عده معدودی کسی از آن اطلاع ندارد. به همین جهت از ده سال پیش (سال ۱۳۴۱ شمسی) که رسماً شروع به نویسنده‌گی کردم، نخستین موضوعی که جلب توجهم را نمود، بحث و تحقیق در احوال علمای شیعه و نگارش شرح حال و بیوگرافی آنان بود؛ به طوری که تاکنون [که] سی و سومین بهار عمر را پشت سر می‌گذارم، نزدیک به ده جلد کتاب حاوی شرح حال علمای شیعه به طرزی نوین و سبکی قابل فهم عموم تأليف نموده‌ام، و حتی چهار سال پیش که مجله علمی و دینی مکتب اسلام در حوزه علمیه قم توسط نویسنده و دیگر همکاران انتشار یافت، از میان

مهارت و تخصص وی در رشته رجال و تراجم باعث گردید تادر خلق آثاری ارزشمند پیرامون حیات طبیه عالمان بزرگ شیعه و معرفی آنان به نسل جوان، به توفیقات فراوانی نایل گردد. قدرت قلم و پژوهش جامع این محقق در سنین جوانی در تدوین شرح حال علامه وحید بهبهانی متوفی ۱۲۰۵ قمری موجب مسرت و اعجاب آیت الله بروجردی گردید. آن بزرگوار نویسنده خلاق و کوشای این اثر نفیس را مورد تقد و تشویق خوبیش قرارداد و همین تشویق، باعث ترقی و تکامل وی در خلق آثار گرانبهای دیگری در رجال و تراجم شد.

ابتکار در پژوهش

علامه دوانی درباره چگونگی تحقیق و تدوین شرح حال رجال بزرگوار شیعه چنین می‌نویسد: «نویسنده این کتاب از دیر زمان متوجه این معنی بوده است که یکی از علل جدایی نسل کنونی مسلمین و بالاخص جامعه ایرانی از علمای دینی و روحا نیون، عدم اطلاع از ارزش وجودی آنها در اجتماع و موقعیت

روحانیون ایران» نمود. این اثر که در نوع خود بدیع، ابتكاری و جالب بود، بعد از انتشار مورد استقبال گسترده مردم متدين و مسلمان بالاخص علماء و مراجع عالی قدر قرار گرفت. به محضر چاپ و انتشار این کتاب، نویسنده و عده‌ای از دارندگان آن دستگیر و روانه زندان شدند. استاد دوانی در این باره می‌نویسد: «بعد از انتشار کتاب، روزی یکی از دوستان به نویسنده گفت: برای کاری نزد وزیر دادگستری رفته بودم. وزیر مشاور هم نزد او بود. وزیر دادگستری پرسید: از قم چه خبر؟ وزیر مشاور گفت: خبر تازه اینکه تمام ماجرا بی که ماسعی در سانسور و عدم انتشار آن داشتیم، طلبیه‌ای به نام علی دوانی آن را به صورت کتاب درآورده و در همه جا منتشر شده و به نام «نهضت دو ماهه روحانیون ایران» است.^۲

البته نهضت دو ماهه بعدها با اضافات فراوانی در ده مجلد به نام نهضت روحانیون ایران تغییر نام یافت

۱. نهضت روحانیون ایران، ج ۳ و ۴، ص ۳۲.

۲. همان، ص ۲۵.

همه موضوعات، من «شرح حال علمای شیعه» را پذیرفتم و قلم خود را در این راه به کار انداختم.»^۱

کتاب نهضت دوماهه روحانیون ایران روحانیت شیعه و نهضتهاي الهى آنان در طول ادوار تاریخ همواره مورد تهاجم سهمگین و همه جانبه استعمارگران و ایادي خود فروخته آنها بوده است. جنایت کاران تاریخ برای درهم شکستن اعتبار و قداست روحانیت و مخدوش ساختن اهداف الهى آن، و نیز به جهت جلب منافع مادی سردمداران استعمارگر خود، از تخریب و ترور چهره‌ها و تحریف تاریخ و قضایای واقعی آن، از هیچ تلاشی فروگذار نکرده و به منظور دست یابی به اهداف پلید خود، دست به هر جنایتی زده‌اند. مرحوم دوانی با درک شرایط و موقعیت حساس زمانی نهضت مقدس اسلامی، و به جهت محفوظ ماندن وقایع انقلاب از گزند بدخواهان، برای اولین بار بعد از ختم غائله انجمنهای ایالتی و ولایتی در تاریخ ۱۵ دی ماه ۱۳۴۱ شمسی اقدام به تأليف کتاب «نهضت دو ماهه

نویهاران بوی گلهاست و مدهوش نمود
من چه گوییم بوی خوشبوی توام آمد به یاد
لشکر گل صف به صفت دیدم به صحراصف زنان
خود به خود آن فرنبروی توام آمد به یاد
قرص مه دیدم شی گردیده پنهان در سحاب
ناگهان رخسار گیسوی توام آمد به یاد
عکس روی یوسفی دیدم به لوحی بیدرنگ
دیده و مژگان و ابروی توام آمد به یاد
خرمن خورشید تابان در جهان دیدم ولی
جلوهای از روی نیکوی توام آمد به یاد
بزم یاران بود و بر منبر سخنها گفتی
راستی لعل سخن‌گوی توام آمد به یاد
هر کسی از دیگری پوید دوانی را و من
هر زمان دل داده کوی توام آمد به یاد^۱

آثار علمی

این پژوهشگر اسلامی در
عرصه‌های مختلف علمی دارای
تألیفات سودمند است که اغلب آنها
بارها به چاپ رسیده است. وی علاوه
بر تألیفات، دارای مقالات فراوانی در
مجلات و روزنامه‌های گوناگون
می‌باشد.

فهرست تألیفات و آثار علمی وی

۱. آثار الحجۃ، محمد شریف رازی، مؤسسه دار
الكتاب قم، ۱۳۳۲ ش، ج ۲، ص ۲۰۰

و منتشر گردید، که اغلب وقایع مربوط
به روحانیت ایران (بین سالهای ۱۳۴۱
تا ۱۳۵۷) در آن به ثبت رسیده است.
هر چند در این کتاب کاستیها و
ضعفهایی نیز وجود دارد، ولی مأخذ و
مرجع قابل اعتمادی برای
پژوهشگران و علاقمندان به وقایع
انقلاب اسلامی می‌باشد.

مهاجرت به تهران

استاد علی دوانی در سال ۱۳۴۸
شمسمی رهسپار تهران گردید و تا پایان
عمر در این شهر اقامت داشت و
مشغول تحقیق، تألیف و تبلیغ بود. او
عالی کامل و فاضلی عامل و شاعری
توانمند و محققی فرزانه بود. اشعار
خوبی در رشاء ائمه علیهم السلام، اخلاق و
موضوعات اجتماعی دارد که برخی از آنها
در کتب متعدد به چاپ رسیده است. یکی
از اشعار آن بزرگوار را که درباره امام
زمان علیهم السلام سروده است در ذیل می‌آوریم:
روز روشن دیدم و روی توام آمد به یاد
ظلمت شب دیدم و موی توام آمد به یاد
قامت سروی لب جویی بدیدم دلفریب
واندر آندم قدّ دلچوی توام آمد به یاد

- را در ذیل می آوریم:
۱. اجتهاد در مقابل نص؛
 ۲. اصول اعتقادی و فروع عملی
 ۳. امام خمینی ره در آئینه خاطره‌ها؛
 ۴. امیرالمؤمنین در شعر فقهاء، حکما و عرفای نامی؛
 ۵. تاریخ اسلام از آغاز تا هجرت؛
 ۶. تاریخ فتوحات مسلمانان در اروپا؛
 ۷. امام زمان ع در کفnar دیگران؛
 ۸. داستانهای ما (۳ جلد)؛
 ۹. خاطرات من از استاد شهید مطهری ره؛
 ۱۰. خاندان آیت الله بروجردی؛
 ۱۱. زندگانی زعیم بزرگ عالم تشیع، آیت الله بروجردی؛
 ۱۲. راز نماز در نهج البلاغه؛
 ۱۳. خاطرات و مبارزات حجت الاسلام فلسفی؛
 ۱۴. سیمای جوانان در قرآن و تاریخ؛
 ۱۵. شوق مهدی ع؛
 ۱۶. شعاع وحی بر فراز کوه حراء؛
 ۱۷. شعراء، علماء و مردان نامی
- بوسنی و هرزگوین؛
۱۸. علی علیه السلام چهره درخشان اسلام؛
۱۹. صحنه‌های تکان دهنده در تاریخ اسلام؛
۲۰. فروغ هدایت؛
۲۱. مباحثی در معارف اسلامی؛
۲۲. مفاخر اسلام (۱۲ جلد)؛
۲۳. نهضت روحانیون ایران (۱۰ جلد)؛
۲۴. مرآت الاحوال؛
۲۵. مهدی موعود علیه السلام؛
۲۶. هنر نویسنده‌گی؛
۲۷. نقد عمر (خاطرات و زندگانی خودش)؛
۲۸. داستانهای اسلامی (۲ جلد)؛
۲۹. سیره ائمه معصومین علیهم السلام؛
۳۰. فروغ ایمان؛
۳۱. زن در قرآن؛
۳۲. بانوی بانوان جهان؛
۳۳. جهانگردی و جهانگردان نامی؛
۳۴. سفرای امام زمان علیه السلام؛
۳۵. هزاره شیخ طوسی (۲ جلد)؛
۳۶. غدیر خم، حدیث ولایت؛
۳۷. شرح حال و آثار و افکار آیت الله

علامه فقید حاج شیخ علی دوانی الله عالمی نامدار و آگاه، پژوهشگری پرتلاش و واعظی موفق و تأثیرگذار در دوران معاصر بود که همه عمر گرانقدر خویش را صرف تحقیق، تألیف، احیای نام و آثار بزرگان، ثبت وقایع تاریخی به ویژه تاریخ انقلاب اسلامی، و تبلیغ و نشر حقایق و معارف اسلامی نموده، و در این راه، آثار و برکات علمی و معنوی فراوانی از خویش به یادگار گذاشت.

بهبهانی؛

۳۸. شرح زندگانی جلال الدین

دوانی؛

۳۹. مشاهیر فقها و مراجع تقلید

شیعه؛

۴۰. نهضت دوماهه روحانیون ایران.
همچنین دهها کتاب با تصحیح و تحقیق و مقدمه وی به چاپ رسیده است. آخرین اثر انتشار یافته وی «بانوی بانوان جهان» است که به تاریخ حضرت زهراء علیها السلام اختصاص دارد.

رحلت

سرانجام علامه دوانی، استاد برجسته تاریخ اسلام در سن ۷۷ سالگی در شب سه شنبه ۱۹ دی ماه ۱۳۸۵ شمسی در تهران دارفانی را وداع گفت و پیکر پاکش در تهران و قم تشییع و بعد از اقامه نماز توسط حضرت آیت الله سبحانی، در یکی از حسیرات شرقی صحن عتیق حرم مطهر حضرت معصومه علیها السلام به خاک سپرده شد.^۱

۱. شرح حال استاد علی دوانی در منابع ذیل آمده است:
گنجینه دانشمندان، ج ۲، ص ۳۶۱؛ نقد عمر (خاطرات و زندگانی که در ۲ جلد به قلم خودش تألیف یافته است و در این مقاله از آن بهره‌ها برداشتم)؛ آئینه پژوهش، ش ۱۰۳، ص ۱۰۱-۱۰۳؛ روزنامه کیهان، ش ۱۳۸۵/۱۰/۲۰؛ روزشمار انقلاب اسلامی، تهران، حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸، ج ۳، ص ۳۰۵؛ مجله یاد، شماره ۷۸، زمستان ۱۳۸۴، ص ۲۲۱.

پیش‌نامه

اطلاعیه پذیرش

دوره تربیت راهنمای (سطح ۲ تبلیغ)

با استعفای از ذات مقدس روبی و عنایات حضرت بقیه الله الا عظیم (صلی الله تعالیٰ فی رحمة الشریف) دوره تربیت راهنمای غیر حضوری (سطح ۲ تبلیغ) مرکز آموزش‌های تخصصی تبلیغ برای سال تحصیلی ۸۸-۸۷ از مبلغان هجرت بلند مدت ثبت نام می‌گذرد.

اهداف:

- ۱- ایجاد رشد علمی طلاب نسبت به علوم اسلامی
- ۲- تربیت نیروهای کارشناس به مظاہر پاسخگویی به بیازهای علمی و فرهنگی
- ۳- آشنایی بستر طلاب با مبانی، مباحث، روئیها و فنون تبلیغ
- ۴- افزایش توانمندی مبلغان برای انجام وظائف تبلیغی و تربیتی
- ۵- ایجاد آمادگی لازم برای ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر رشته تبلیغ

شرط نسبت نام و پذیرش:

- ۱- انعام دروس سطح یک حوزه علمیه
- ۲- برخورداری از صلاحیت اخلاقی سیاسی و اجتماعی
- ۳- قبولی در آزمون ورودی
- ۴- عدم منع قانونی تحصیل رسمنی از نظر نظام وظیفه
- ۵- حد اکثر سن ۴۰ سال
- ۶- برخورداری از توانایی جسمی
- ۷- سیند تهدید کننی مبنی بر ادامه تحصیل (فقه و اصول) در پایه‌های هشتم و نهم حوزه و اراده قبولی آن در بیان سال تحصیلی

- #### مدارک لازم:
- ۱- دو份ه عکس پشت نویس شده
 - ۲- فوکوبی صحنه اول شناسنامه
 - ۳- تکمیل فرم تقاضای ثبت نام
 - ۴- اراده موهبه سطح یک از واحد ارزیابی حوزه علمیه

مواد آزمون ورودی:

- ۱- تفسیر نمونه سوده انعام
- ۲- شرح لمفین و اصول فقه مرحوم مفتخر، ج ۱ و ۲
- ۳- پژوهشها و پاسخهای استاد مصبح یزدی، (ج ۱ الی ۶)
- ۴- اطلاعات عمومی: (۱- سیره پیشوایان / مهدی پیشوایی - ۲- متن قانون اساسی)

هزایا:

- ۱- اعطاء مدرک رسمی سطح ۲ تبلیغ توسط مرکز مدیریت حوزه
- ۲- امکان ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر رشته تخصصی تبلیغ
- ۳- معافیت از دروس عمومی حوزه (پایه‌های هشتم، نهم و نهم)

شروع ثبت نام: ۸۶/۱۲/۲۵ - ۸۷/۲/۴

مکان ثبت نام: قم، بلوار امین، مدرسه معمصویه، طبقه دوم، واحد آموزش هجرت بلند مدت
زمان آزمون: پنج شنبه ۸۷/۲/۵ ساعت ۴ عصر

مکان آزمون: قم، ۵۱ متری شهید صدوqi، ۲۰ متری فجر، ۲۰ متری دانش، مجتمع شهید صدوqi، فاز ۷، تربیت راهنمای.

تلفن تماس: تربیت راهنمای: ۰۹۰۸۰۴۰ آموزش هجرت: ۰۹۰۸۰۸۵

کسانی که قبلاً ثبت نام نموده و در آزمون ورودی شرکت نکرده اند، می‌توانند در این آزمون شرکت نمایند.

هجرت بلند مدت

واحد آموزش